

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Rafał Malarski (sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Łukasz Biernacki

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Małgorzaty Kozłowskiej

w sprawie **B. O.**

skazanego z art. 155 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 9 maja 2019 r.,

kasacji wniesionych przez Prokuratora Rejonowego w S. na niekorzyść

oraz obrońcy oskarżonego na korzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 25 kwietnia 2017 r., sygn. akt V Ka [...],

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 27 października 2016 r., sygn. akt II K [...],

I. pozostawia bez rozpoznania kasację obrońcy, zwalniając w tym zakresie skazanego od uiszczenia kosztów sądowych za postępowanie kasacyjne oraz kasację prokuratora w części dotyczącej czynu z pkt II aktu oskarżenia;

II. oddala kasację prokuratora w części dotyczącej orzeczenia uniewinniającego jako oczywiście bezzasadną;

III. obciąża Skarb Państwa kosztami sądowymi za postępowanie kasacyjne wywołane kasacją prokuratora;

IV. oddala wniosek obrońcy z urzędu o zasądzenie na jego rzecz od Skarbu Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej skazanemu przez sporządzenie i wniesienie kasacji;

V. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. M. - Kancelaria Adwokacka w S. - kwotę 976 zł tytułem udziału w rozprawie kasacyjnej w związku z kasacją prokuratora.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w S., wyrokiem z 27 października 2016 r., skazał B. O. za: 1) posiadanie w dniu 4 listopada 2014 r. wbrew przepisom ustawy środka odurzającego w postaci GHB, tj. kwasu 4 – hydroksybutanowego, w ilości 2 ml, co stanowiło pojedynczą porcję konsumpcyjną (art. 62 ust. 1 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii – dalej: u.p.nark.); 2) udzielenie w dniu 26 grudnia 2014 r. wbrew przepisom ustawy trójgu pokrzywdzonym środka psychotropowego w postaci GHB (gamma hydromaślan), przez co naraził te osoby na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia i ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, powodując u K. Z. i K. J. J. A. rozstrój zdrowia trwający dłużej niż 7 dni oraz nieumyślnie powodując śmierć A. P. (art. 58 ust. 1 u.p.nark. w zb. z art. 160 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.); 3) ukrywanie w dniu 29 lipca 2015 r. dokumentów wystawionych na J. Z. i P. K., którymi nie miał prawa wyłącznie rozporządzać (art. 276 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.). Wymierzył mu za to trzy jednostkowe kary pozbawienia wolności w wysokościach – odpowiednio – 6 miesięcy, 4 lat i 6 miesięcy oraz 5 miesięcy, które połączył w jedną karę łączną 5 lat pozbawienia wolności, a nadto nałożył na oskarżonego obowiązek zapłaty dwóch nawiązek – 5 000- zł i 25 000 zł (art. 70 ust. 4 u.p.nark.).

Sąd Okręgowy w G., po rozpoznaniu apelacji obrońcy, w dniu 25 kwietnia 2017 r. zmienił pierwszoinstancyjny wyrok w ten sposób, że: 1) uchylił orzeczenia o nawiązkach i karze łącznej; 2) wyeliminował z opisu czynu popełnionego 26 grudnia 2014 r. udzielenie pokrzywdzonym środka psychotropowego w postaci GHB i ustalił, że oskarżony udzielił im nieustalonej substancji psychotropowej, natomiast z kwalifikacji prawnej czynu wyeliminował art. 58 ust. 1 u.p.nark. i obniżył wymierzoną za ten czyn karę do 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

3) orzekł wobec oskarżonego nową karę łączną w wysokości 3 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności. W pozostałej części utrzymał w mocy wyrok Sądu *a quo*.

Kasację od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego złożyli – oskarżyciel publiczny i obrońca z urzędu.

Prokurator Rejonowy w S., zaskarżając wyrok na niekorzyść, zarzucił rażąco i mającą istotny wpływ na treść wyroku obrazę: 1) art. 7 i art. 410 k.p.k. przez niewłaściwą ocenę opinii biegłych lekarzy i z zakresu fizykochemii oraz błędną interpretację zeznań K. S., co doprowadziło do uniewinnienia B. O. od zarzutu popełnienia jednego czynu oraz do wyeliminowania z opisu drugiego znamiona udzielenia środka psychotropowego w postaci GHB i przyjęcia, że skazany udzielił pokrzywdzonym nieustalonej substancji psychoaktywnej; 2) art. 424 § 2 i art. 457 § 3 k.p.k. przez brak wskazania okoliczności rzutujących na wysokość nowo orzeczonej kary. W konsekwencji wniósł o uchylenie wyroku Sądu odwoławczego w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy w tej części do ponownego rozpoznania.

Obrońca z urzędu, zaskarżając wyrok Sądu odwoławczego w części utrzymującej w mocy pierwszoinstancyjne orzeczenie zasądzające od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 15 939,23 zł tytułem kosztów procesu, zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść tego rozstrzygnięcia naruszenie art. 433 § 2, art. 457 § 3 i art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., a także art. 632 pkt 1 i art. 630 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. Zażądał: 1) uchylenia wyroku Sądu odwoławczego w zaskarżonej części i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania; 2) zwolnienia B. O. od kosztów sądowych za całe postępowanie karne; 3) zasądzenia na rzecz obrońcy wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną świadczoną na rzecz skazanego.

Właściwy prokurator i obrońca z urzędu złożyli pisemne odpowiedzi na kasacje. Każdy z nich ocenił skargę przeciwnika procesowego jako bezzasadną i zażądał jej oddalenia, przy czym oskarżyciel publiczny wskazał, że uczynić to należy w formule przewidzianej w art. 535 § 3 k.p.k.

Na rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o uwzględnienie kasacji oskarżyciela publicznego oraz o oddalenie kasacji obrońcy z urzędu, ewentualnie o pozostawienie jej bez rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

I. Kasacja prokuratora w części kwestionującej opis czynu dokonanego 26 grudnia 2014 r. i jego kwalifikację prawną oraz wymierzoną skazanemu w postępowaniu odwoławczym karę, a także w całości kasacja obrońcy z urzędu – okazały się niedopuszczalne.

Ugruntowany w judykaturze jest pogląd, że wyroku skazującego nie można utożsamiać z wyrokiem uniewinniającym, choćby w opisie czynu i jego kwalifikacji prawnej – po dokonaniu kontroli apelacyjnej – nastąpiły istotne zmiany w stosunku do propozycji zawartej w akcie oskarżenia lub treści pierwszoinstancyjnego rozstrzygnięcia. Nie ulega wątpliwości, że gwarancyjny zapis w art. 523 § 3 k.p.k. – „kasację na niekorzyść można wnieść jedynie w razie uniewinnienia oskarżonego albo umorzenia postępowania” – jest klarowny i nie może być interpretowany w sposób rozszerzający (zob. postanowienia SN z 1 lutego 2011 r., IV KK 407/10, i z 8 kwietnia 2016 r., II KK 92/16).

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy, trzeba stwierdzić, że oskarżyciel publiczny, składając kasację na niekorzyść, nie był żadną miarą uprawniony do negocjowania ani dokonanej przez Sąd odwoławczy korekty opisu czynu popełnionego przez B. O. na szkodę trojga pokrzywdzonych, ani zmiany przez ten Sąd kwalifikacji prawnej tego czynu polegającej na wyeliminowaniu z niej art. 58 ust. 1 u.p.nark., ani wreszcie wysokości wymierzonej oskarżonemu na etapie odwoławczym kary.

Kasacja obrońcy, dotycząca w całości kosztów procesu, również nie mogła zostać merytorycznie rozpoznana. Chodzi o to, że rozstrzygnięcie w zakresie kosztów, choćby było zamieszczone w wyroku, ma w istocie postać postanowienia (art. 626 § 3 k.p.k.) i z tej racji nie podlega zaskarżeniu przez strony w trybie art. 519 k.p.k. (zob. postanowienia SN z 20 lutego 2014 r., V KK 379/13, i z 4 lutego 2015 r., V KK 342/14).

Dlatego Sąd Najwyższy pozostawił bez rozpoznania zarówno kasację prokuratora w niedopuszczalnym zakresie (wyżej omówionym), jak i kasację obrońcy w całości (art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k.).

II. Kasacja prokuratora skierowana przeciwko wyrokowi Sądu drugiej instancji w części uniewinniającej nie zasługiwała na uwzględnienie jako niezasadna w stopniu oczywistym. Z tej racji Sąd Najwyższy odstąpił od sporządzenia w tym zakresie pisemnego uzasadnienia (art. 535 § 3 k.p.k.).

III. Aktualna sytuacja skazanego skłoniła Sąd Najwyższy do zwolnienia go od zapłaty kosztów sądowych za postępowanie kasacyjne związanych z pozostawieniem bez rozpoznania kasacji obrońcy (art. 624 § 1 k.p.k.). W pozostałym zakresie kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążono Skarb Państwa (art. 636 § 1 *in fine* k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k.).

Stosownie do utrwalonego w judykaturze poglądu (zob. postanowienia SN z: 17 lutego 2005 r., IV KK 418/04; 24 kwietnia 2007 r., IV KK 98/07; 28 listopada 2012 r., III KK 313/12; 10 kwietnia 2014 r., SDI 10/14), odmówiono uwzględnienia wniosku obrońcy z urzędu o przyznanie mu wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji, bowiem nie sposób obciążyć Skarbu Państwa obowiązkiem uregulowania takiego wynagrodzenia, gdy podmiot profesjonalny nie sprostął wymogom stawianym przez ustawę i opracował skargę niedopuszczalną. Odmienne należało podejść do wynagrodzenia tego obrońcy za udział w rozprawie kasacyjnej, skoro rozpoznana była na niej kasacja prokuratora wniesiona na niekorzyść B. O..